

Vsi kmetje in delavci po celi Jugoslaviji imamo iste težnje in tlači nas ista mora. Vsi stremimo za istim ciljem, vsi se borimo proti neznosnemu nasilju sedanje vladne večine, ki ne pozna pravičnosti. Tudi srbski kmetjsko-delavski narod, ki je združen v zemljoradniški skupini je z nami. Na Bolgarskem imajo na primer kmetje že vso vlado v rokah in če bi v Jugoslaviji še tudi pritiskali hrvatski kmetje, katere vodi sedaj Radič, bi se moral zgoditi čudež, ako ne bi vrgli v doglednem času sedanji demokratsko-radikalni in samostojni vladni sistem. Zalostno je, da sedi trdoglavi Radič doma za pečjo in da prepušča ves boj za kmetjski in delavski stan srbski zemljoradniški stranki in naši Slov. kmetjski zvezi. Mi slovenski kmetje se upravičeno bojimo, da bodo naši hrvatski bratje vsled sedanje Radičeve taktike zamudili — vlak. Vsa znamenja kažejo, da Radiču ne gre toliko za dobrobit kmeta, kakor za lastno korist.

Jež v slovenski kmetjski hiši.

Toda pustimo sedaj Radiča na stran. Naj hodi svoja pota. Morda se kmalu izpametuje. Vrnimo se zopet v domačo slovensko kočjo. Kakor sem že prej dejal, se je v našo staro slovensko kmetjsko hišo po preobratu vrnil jež, ter nam zasedel na »povelje nekmetjskih slojev« zadnjo hišo ali — štibl. Tega samostojnega ježa se bomo, če Bog da, kmalu iznebili. Sedaj pa pazimo, da se nam ne vrine republikanska muha. Neki dr. Novačan že brenči okoli oglov. On bi nas zopet rad razdvojil in zopet bi se smejale sedanje vladne stranke in zopet bi imeli veselje verižniki in banke in razni advokati in drugi kapitalisti.

Bodimo edini!

Dragi slovenski kmetje in delavci! Bodimo vendar enkrat edini in ne pljuvamo več v lastno skledo. Združimo se vsi, ki hočemo lepšo bodočnost našega stanu in slovenskega naroda v naši najmočnejši in najstari — kmetjski organizaciji — Kmetjski zvezi. Vem, da bo marsikateri zaslepljeni in nabujskani kmet ali delavec dejal: V Kmetjsko zvezo ne grem, ker je duhovniška stranka. Bedak! Kdo pa ima večino? Sicer pa ti povem odkritosrčno! Kadar bodo naši duhovniki nas začeli učiti, kako moramo krasti in goljufati, kako lagati in prešestovati, potem bomo vsi proti njim. Do tedaj pa: Hvala Bogu, da delajo z nami! Kako radi bi sprejeli učiteljstvo v svoje vrste, ako bi krenilo na pota naših kmetjskih teženj.

Drugi stanovi postanejo šele tedaj naši sovražniki, kadar se izneverijo težnjam večine svojega naroda in narodni veri, in ko začnejo vsled svoje ošabnosti delovati proti ljudstvu. Mi spoštujemo vsakega poštenega človeka, vsak pošten stan, vsako pošteno plemo, ker smo se učili krščanske pravičnosti.

Moj članek je postal daljši, kakor sem si mislil. Če človek tako študira sedajni bedni položaj vseh stanov vobče in kmetjskega še posebej, pride do prepričanja, da nam manjka samo prave, žive, trdne volje po združitvi in organizaciji v slovenski enoti. To moramo najprej doseči. Isto naj dosežejo bratje Hrvati na Hrvatskem in bratje Srbi v Srbiji. Učimo se drug od drugega, ne motimo pa si medsebojno delo s tem, da bi posegale n. pr. hrvatske kmetjske organizacije v naš delokrog, ali mi v srbskega. Doma v Sloveniji pa se naj združijo vse raztresene in razcepljene kmetjske manjšine v najmočnejši kmetjski stranki, kakor se to godi v vseh strokovnih organizacijah pametnih ljudi, ki vedo, za kaj gre. Samo častihlepneži in nerazumneži naj ostanejo tam, kjer so. Vsi drugi za svoj kmetjsko-delavski stan goreči pa se združimo pod eno slovensko streho in ne pustimo, da bi se v to hišo zopet zaril kak sebični samostojni jež ali kaka sebična republikanska muha. V slogi je moč! Konečno pa se bomo našli vsi Jugoslovani, ki živimo posredno ali neposredno od naše mile majke-zemlje, katero rosi naš znoj in katero gnojijo naši žulji. Držimo se novega slovenskega gesla: »Vse za vero, dom in kmeta.

Sedajna vlada pa mora — izginiti! Bog živi!

— — —

Oj, ta navihana, hudomušna Porcijal! Seveda sem zvedel, pa vse kaj druga —!

Med tem pa sem koval načrte in delal račune, moje zaupanje v bodočnost je poskočilo za sto odstotkov in povišal sem si — seve le v mislih — svojo plačo na 120 funtov letno. Porcijal pa nisem ničesar povedal o tej svoji »povišani« plači. Hranil sem si za iznenadenje.

Pozno zvečer smo se ločili. Vso pot domov sem bil kakor v sanjah. Hastings me je spremljal, pripovedoval mi je o svojih nezdodah, — pa niti besedice ga nisem slišal. Še le ko sva stopila v moje stanovanje, so me zbudili k zavesti njegovi začudení vzkliki.

«Glej, glej! — Prava palača! In vsega imate, česar si more srce poželet! — Henry, — šele sedaj vidim, kako ste bogati, pa tudi šele sedaj čutim, čutim do mozga in kosti, kako sem jaz reven, kako reven, nesrečen, ugonobljen, uničen —!»

Hladna groza me je spreletavala pri njegovih besedah. Njegovo tarnanje me je prebudilo kakor iz sanj —. Zavedel sem se, da je vse moje »bogastvo« pozidano na tenki plasti zemlje, — pod njo pa je brezmejno — brezdnost!

Do tedaj nisem vedel, da sanjam, ali bolje, nisem si hotel priznati, da zidam zlate gradove na pesek. Tedaj pa sem se streznil —.

Globoko v dolgeh, niti vinarja svojega denarja, vse na dolg in na »upanje«, na račun plače, ki je morebiti nikoli — nikoli ne bom dobil —! O — tudi jaz sem bil uničen in ničesar me ni moglo rešiti!

Ljudstvo odklanja Novačanovo demagogijo.

Preteklo nedeljo, dne 28. t. m. je dr. Novačan poskusil svojo srečo kot predsednik slovenske republikanske stranke pri Sv. Bolfenku na Kogu in v Središču. — Doživel je silno razočaranje. Naši zavedni pristaši, katerim so se pridružili tudi redki nasprotniki, so z železno disciplino in navdušenjem pokazali, da se naše vrste ne dajo omajati po praznih demagogijah, ki zasledujejo samo svoje osebne koristi in v to svrhu izrabljajo geslo: »slovenska republika«.

Shod pri Sv. Bolfenku se je vršil po rani službi božji. Za predsednika je bil izvoljen naš odličen pristaš vinogradnik Jože Breznik. Dr. Novačan je dobil besedo, toda zborovalci njegovim izvajanjem niso hoteli pritrjevati, temveč so z največjo živahnostjo ugovarjali. Dr. Novačan je zastoj ponujal svojo slabo republikansko robo. Nastopil je vinogradnik in naš strokovni pisatelj Robert Košar in razkrinkal Novačanovo republikanstvo. Njegovim izvajanjem so zborovalci gromovito in navdušeno pritrjevali in v posebnem sklepu odklonili Novačanov poskus, ki gre za tem, da cepi in oslabi slovenske vrste v boju za gospodarsko in politično popolno samoupravo in avtonomijo slovenskega ljudstva.

Popoldne je prišel Novačan v Središče, odnosno Obrež. Shod je naznanil ob enih v Čulekovi gostilni. Naši pristaši so se zbrali točno v velikem številu. Navzoči so bili tudi demokratje in samostojni iz Središča. Prihajali pa so tudi številni mozje s Hrvatske strani. Novačan si je naročil hrvatske radičevce, s katerimi je grozil naši stranki že pri Sv. Bolfenku. Ker jih ni bilo začetkom dovolj je odlagal z otvoritvijo shoda in čakal. Po trilettr urnem čakanju so postali zborovalci nestrpni in navzoči polit. komisar je izjavil, da shoda sploh ne bo, ako se ne prične takoj. Prof. Vesenjaj je na to izjavil, da se vrši shod Slov. ljudske stranke v Društvenem domu, ako Novačanovega shoda ne bo.

Dr. Novačan se je ob 2. uri odločil, da otvori zborovanje, ker je upal, da ga poleg navzočnosti hrvatskih radičevcev podpre nekaj domačinov. Predlagal je svojega predsednika posestnika Kelemina, toda zborovalci so zahtevali pristaša Slov. ljudske stranke, obrežkega župana Bedjanica. Po ponovnem glasovanju in prerekanju so našli za Novačanovega kandidata 41 glasov, za Bedjanica vse druge, torej veliko večino. Dr. Novačan je skušal razviti nek program, ali: vse je bilo prazno. Najbrž je program zemljoradnikov že pozabil, Radičevega pa razen fraze o republiki ni. Drugo je mislilo biti zabavljenje na »klerikalce« in druge, toda predsednik in zborovalci mu tega niso pustili.

Novačanu je odgovoril v smislu celjske resolucije vodstva Slov. ljudske stranke prof. Vesenjaj. Odločno je povdaril, da hočemo vsi jugoslovansko državo in odklanjamo hegemonijo Srbov in smo torej najizrazitejši nasprotniki »Velike Srbije«. Toda ravno tej je Novačan aktivno, Radič pa s svojo pasivnostjo pripomogel do Vidovdanske ustave. Ako govori Novačan o »vaških svetih«, povdarjamo mi, da so najboljši in najprimernejši vaški sveti občinski odbori s svojimi predsedniki — župani. Na tej podlagi naj se gradi naprej v okrajih in pokrajinah, kjer naj gospodarji in upravlja ljudstvo svoje zadeve. To je prava republika, ne pa prazna Novačanova beseda. Ako govori Novačan, da bodo radičevci strli kapitalizem in organizirali kmetjsko delavsko ljudstvo na združni podlagi, mora govornik povdariti, da je Slovenska ljudska stranka tista, ki goji neguje in vzgaja združništvo mirno in požrtvovalno. Novačan pa do sedaj ni ustanovil nobene. Tudi radičevci na Hrvatskem zanemarjajo to, odkar je umrl dobri in požrtvovalni Ante Radič. Mnogo bolje bi že bilo za hrvatsko kmetjsko ljudstvo, ako bi Stipe Radič to delo nadaljeval, namesto, da se veže z največjimi kapitalisti in postaja sam kapitalist, za ljudstvo pa ima samo prazne besede. Z povzdignjenim glasom in močnim povdarikom je rekel prof. Vesenjaj: »Ljudstvo, tri leta že teče tvoja pravda, tri leta se borimo za dobro, pametno in

«Henry, same drobtinice, ki preostajajo od vaših dnevnih dohodkov, bi me rešile —!»

«O —! Moji dnevní dohodki —! Tule, čašo vročega —, pa dobre volje bodiva! — Toda počakajte, — hočete nekoliko povečertjati?»

«Niti grizljaja ne! Ne morem jesti! Pa pil bom, dokler ne padem pod mizo!»

«Z vami bom držal! — Posadiva se zložno! Tako le —! Sedaj pa mi pripovedujte!»

«Pripovedujem —? Še enkrat —?»

«Še enkrat —? Kaj mislite s tem?»

«Pravim, ali vam naj še enkrat pripovedujem svojo nesrečno zgodbo?»

«Še enkrat svojo nesrečno zgodbo? — Ej, Lloyd, ali ga že imate v glavi?»

«Poslušajte, Henry, čudni se mi zdite! Ali vam nisem že vsega pripovedoval na potu sem k vam?»

«Vi —?»

«Da — jaz!»

«Obešen naj bom, če sem čul le samo eno besedico!»

«Henry, vaše besede me vznemirjajo! Kaj vam je? — Kaj ste pa počenjali pri poslaniku?»

«Šele sedaj mi je bilo jasno, — strašno sem bil zaljubljen!

In spovedal sem se mu, možato in odkrito.

Stisnil mi je roko in mi jo je stresal, kakor bi mi jc hotel iz rame iztrgati, in prav nič mi ni več zameril, da ga nisem poslušal in sem ga pustil samega govoriti

pravično ureditev države, toda od hrvatskega ljudstva izvoljeni zastopniki, ki bi naj bili njegovi zagovorniki in branitelji in bi z našo stranko preprečili današnje razmere, sedijo doma za pečjo in so podobni kmetu, ki govori kako in kje bo sejal koruzo, ko jo drugi že ogrebajo. Obsojamo torej in obžalujemo pasivnost — Hrvatskega bloka. Konečno je govornik še jasno povedal, da dr. Novačan po svojem dosedanem delovanju in celi svoji preteklosti nima legitimacije med našim ljudstvom govoriti in se ponašati kot republikanec, ker mu je to le namen za doseg osebni ciljev, katerih drugod ni dosegel. Velika večina je navdušeno pritrjevala izvajanjem govornika Slovenske ljudske stranke in obsojala pasivnost radičevcev. Kratko so govorili še trije govorniki in obsodili Novačanovo demagogijo. Govorniki je hotel tudi poslanec radičevcev dr. Devčić, toda na pojasnilo, da Radičevci v Zagorju in drugod niso pustili govoriti in zborovati Hrvatski pučki stranki, se zborovalci odklonili njega in izjavili, da Radičevci poslanci tako dolgo ne bodo govorili med nami, dokler naša stranka nima pred njimi svobode govora in zborovanja. S tem se je shod zaključil.

Našim pristašem v ormoškem okraju gre gotovo vse priznanje, da so nastopili tako dobro in organizirano in da so tako jasno pokazali, kako znajo ločiti zrna od plev. «Le ta nam županil ne bo», je bila soglasna sodba nad Novačanom od strani našega ljudstva.

Nekaj o državnem in narodnem gospodarstvu.

I. DRŽAVNO GOSPODARSTVO.

1. Državni proračun.

Finančni odbor je izgotovil in končno veljavno sprejel poročilo o državnem proračunu za leto 1922. Iz poročila je razvidno, da so dohodki, katere je predvideval finančni minister za leto 1922 6.257.577.804.86 dinarjev. Od ravnokar omenjene svote znašajo splošni dohodki 3.126.800.853.25 dinarjev. Finančni odbor je zmanjšal splošne davke za 824.976.007.01 din., a povečal dohodke od neposrednih davkov za 66.417.075.2 din., dohodke direktnih davkov za 489.755.125 din., dohodke od železniških naprav (kurilnic, delavnic itd.) za 635.115.821.50 din., dohodke od državnih posesti za 83.477.300 din. Razne dohodke je zmanjšal odbor za 2.919.157.75 din. Po predlogu finančnega odbora predvideni dohodki znašajo 6.693.447.864 din.

Odbor se je postavil na stališče, da vzpostavi ravnatežje med rednimi izdatki ter rednimi dohodki v državnem proračunu in se je trudil, da izbrše iz proračuna izdatkov vse nepotrebne izdatke ali one, katerih ni mogoče kriti potom rednih izdatkov, kakor so na primer izdatki za investicije. Finančni odbor se je prepričal, da je izključeno, da bi sedaj živeči rod pokrtil vse vojne ogromne izdatke in se povrh še brigal za razvoj kulture, socialne politike in poljedeljstva. Vsi naporí ne še finančne politike morajo biti v prvi vrsti osredotočeni v tem dejstvu, da se pokrijejo vsi redni izdatki z rednimi dohodki in da se skuša odplačevati voja dolg.

Ravnatežje v državnem proračunu bo mogoče obdržati le tedaj, ako bodo vsi predvideni dohodki istini in vsi razpisani davki iztirjani. Radi ravnatežja ne sme finančni minister v proračunskem letu 1922 sprejeti niti ene davčne oblike.

Finančni odbor je dognal, da imamo pri nas veliki takih davkov, katere plačujejo samo nekateri stanov a drugi ne. Radi tega je odbor uverjen, da bi bilo veliko korist finančnemu ministrstvu in celotni državi ako bi se osnoval poseben parlamentarni odbor, ki bi nadziral izvršitev proračuna. Ta parlamentarni odbor bi dobival preko centralnega knjigovodstva finančnega ministrstva (ki pa še ni organiziran) poročila o stanju dohodkov in izdatkov ter bi ta poročila dostavljal narodni skupščini. Le na ta način bi bila skupščina stvarno obveščena o državnih dohodkih in izdatkih in ta korak bi pripomogel, da bi se mi vr

cele tri milje daleč od poslanikove hiše pa do moje stanovanja, in potrpežljivo mi je še enkrat povedal svojo zgodbo.

Njena kratka vsebina je bila približno tale:

Prišel je na Angleško, da bi tu našel kupca za svojo zlato rudokop. Pokupil je njegove delnice, hoteč napraviti bogat dobiček, vtaknil je v spekulacijo skoraj vse svoje premoženje, neizrečeno se je trudil, vse je poskusil, silno denarja je izdal — pa niti enega človeka ni mogel najti, ki bi se bil zanimal za rudokop. Gledalnih sredstev mu je zmanjkalo, polom se mu je bližal.

Ob koncu svoje zgodbe je planil kvišku in vzkliknil:

«Henry, vi me morete rešiti, rešiti me morete, edini človek na vsem svetu! Hočete —? Ali bodete —?»

«Povejte mi, kako!»

«Posodite mi milijon dolarjev na moj rudokop! Ne odklonite!»

Smrtno bolečine so me obhajale. Že mi je bilo jeziku, da bi mu rekel: «Lloyd, jaz sem sam velikovež, brez denarja, — zadolžen do grla!»

Pa nisem mu tega rekel —.

Sijajna misel se mi je zablestela v glavi, misel, ki kršna pride človeku — in le tistemu, ki je ljubljeno sreče — samo v odločilnih trenutkih življenja.

In zagrabil sem srečno misel, stisnil sem zobe, tlačil morečo skrb in rekel hladno, kakor se spodobi za premišljenega kapitalista:

(Konec prihodnjic.)

li v redno stanje državnega proračuna in ne bi vedno mešetarili kot dosedaj z dvanaestinami.

Glede ravnovesja v proračunu pa je tudi predvsem potrebno, da se nikakor ne povečajo izdatki.

Edino vojno ministrstvo bi zamoglo zahtevati povečanje proračuna, a če bo zmanjšano število vojaštva v stalnem kadru, bo moralo tudi vojno ministrstvo svoje izdatke tako uravnati, kakor jih predvideva in dovoljuje proračun.

Ravnotežje v državnem proračunu je velevažno tudi radi dejstva, da mora začeti naša država z likvidacijo svojih dolgov in z odplačevanjem državnega dolga Narodni banki.

Finančni odbor je nadalje dognal, da so dohodki od carine, kakor jih je predvideval finančni minister, preveliki in jih je zmanjšal od prvotnih 427.310.000 na 327 milijonov dinarjev, a ažijo, odnosno dobiček pri novcih je zvišal od 810 milijonov na 1 milijardo 40 milijonov, ker je smatral, da ažijo, ki se sedaj plačuje, ni dovolj visok in ga je treba povišati, ker se bližajo stvarnemu denarnemu kurzu — to je: zlatu. Dohodki od trošarine so bili od finančnega ministra predvideni na 390, a finančni odbor jih predvideva na 526 milijonov. Dohodke od davka na poslovnih promet je zmanjšal odbor od 400 na 250 milijonov dinarjev, Dohodki invalidnega davka so povečani za 13.534.250 din.

3. Tekoče državne obveznosti in dolgovi.

1. Vojno ministrstvo dolguje vsega skupaj 514 mil. 653.669 din. 2. Dolgovi železniškega ministrstva znašajo 478 din. 3. Obresti za dve ameriški posojili po 25 in 15 milijonov dolarjev. Te obresti so že na dolg za dve leti in znašajo okroglo, ako računamo dolar po 60 din., 900 milijonov din. 4. Država dolguje v dolarjih «Standard Oil Kompaniji», «Wiener Bank-Verein» in kompaniji «Usokokovič-Grgin» skupno 1.488.833 dolarjev. Ako računamo dolar po 60 din., znaša zgorajni dolg 89.329.986 din. 5. Vrh tega pa so zadolžene posamezne državne ustanove v skupnem znesku za 1.301.000.000 dinarjev.

Z likvidacijo zgoraj omenjenih dolgov se mora začeti čimprej. Res je, da dolguje država ogromne svote, a moramo pri oziru na državne dolge upoštevati tudi vojnooskudniški fond, o katerem nimamo natančnih podatkov, a da računamo na 1 milijardo dinarjev, in na razne državne tirjatve kot n. pr. državna posojila za prehrano pasivnih krajev itd., ki znašajo skupno — 187.703.956 dinarjev, 41.650.308 kron in 47.750 frankov.

Te državne tirjatve bi se morale zaračunati — likvidacijskem proračunu kot izdatki. Ostanek nepokritih dolgov bi se moral pokriti ali s posojilom ali s kakimi izvanrednimi državnimi dohodki.

Finančni odbor se je postavil ob priliki razprave o predlogu finančnega ministra glede davka na premoženje na stališče, da bi bil ta davek opravičen samo za eden veliki cilj: poprava dinarja in bi se naj uvedel radi odplačevanja državnega dolga Narodni banki. Potrošene svote, izposojene od Narodne banke, od zopetnega povratka Srbov v domovino do konca leta 1921 znašajo 4.083.940.243 din.

1. Zagrebški trg z živim blagom.

Pred dobrim mesecem so se dvignile cene živemu blagu in mesenim proizvodom v neverjetne višine. Temu brzemu porastu cene živini, ki tvori glavni prehranjevalni predmet, se imamo zahvaliti prenatrženemu izvozu žive živine v inozemstvo. Vsled našega izvoza so živinske cene tako poskočile nad pariteto svetovnih cen, da naše živinske robe sedaj ne kupujeta več Nemčija in Italija. Pri tako visokih cenah je izvoz še edino le mogoče v Avstrijo in nekaj v Čehoslovakijo. Naravno je tudi, da so izvanredno visoke živinske cene nekaj neznošnega za našo industrijo s suhim mesom in da je prišla vsled tega celotna naša suhomesna industrija v veliko opasnost. Le vzemimo kot primer, da stane 1 kg debelega svinčeta 85 K, ta cena ni niti za izvoz v Avstrijo, ker se mora računati 10 K kot odpad pri klanju, 2 K stroškov za izdelavo, 2 K carine in 1 K prevoznine, kar znaša skupno 105 K, na Dunaju pa se plača za 1 kg 3600 avstrijskih kron.

Italija se je začela ogledovati vsled pokritja svojih potreb na živem blagu po drugih tržiščih, ker jej naš živinski trg ni več prikladen radi previsokih cen. Italija je našla za se prikladen živinski trg na Danskem. Danska pošilja v Italijo prvovrstne svinje po 3,5 do 4 lire, pri tem ko stane naše blago iste kakovosti 5 lir 1 kg. Obširen izvoz rogatega blaga iz naše države je nemogoč, ker padajo živinske cene po celem svetu, samo pri nas ne. Poskušalo se je že našo živo blago izvažati v vse mogoče dežele v inozemstvu, a brez pravega uspeha, ker so cene previsoke in se še bodo dvignile.

2. Položaj na žitnem trgu.

Minuli teden se ni položaj na našem žitnem trgu spremenil prav nič. Žitni kupci se niso spuščali v kupci je večjih žitnih količin. Koncem minulega tedna so povpraševali kupci po koruzi, to pa radi tega, ker grede stare koruzne zaloge proti koncu. Bodoča žetev obeta po naših žitorodnih krajih vsled zadnjih toplih dni vse najboljše. Seve je še vse v božjih rokah!

Politični ogled.

KRALJEVINA SHS.

Volilni zakon dela poslancem vladne večine velike skrbi. Kakor je videti, se vrši v zakonodajnem odboru ostra borba v večinskem bloku, ki je glede načrta volilnega zakona silno razdvojen. Zavlačevanje tega vprašanja je dobro znamenje, da se vladne stranke bojijo volitev.

Vlada se v glavnem bavi samo z vprašanji, tikajočimi se kraljeve ženitbe.

Ameriško posojilo v znesku 100 milijonov dolarjev še do danes ni sklenjeno, ker je ameriška vlada sporočila belgrajskim oblastnikom gotove pogoje, pod katerimi se lahko dobi posojilo od ameriških kapitalistov. Ker so za Pašiča ti pogoji oster tobak, se je umaknil raje v kopališče Ilidže pri Sarajevu. Naši ministri so glede ministrske odgovornosti precej debelokožni. To je razvidno iz dejstva, da Pašič venomer pohaja v zdravilišča in na bolezenske dopuste.

ČEHO-SLOVAKA.

Ko je ministrski predsednik dr. Beneš dajal poročilo o svoji zunanji politiki z ozirom na razprave genovske konference, je v parlamentu strašno zahrumelo. Dr. Beneš je hotel predstaviti neko enakopravnost narodnih manjšin, — zahrumeli in protestirali so slovaški avtonomisti in Nemci, hotel je pokazati miroljubnost svoje politike in tudi dobre odnose z Rusijo, češ, da je že pripravljena trgovska pogodba z Rusijo, oglasili so se komunisti in tako se je videlo, da vladna politika ni na dobrem glasu. Opozicionarci so očitali dr. Benešu, da je sklenil tajno pogodbo s francosko vlado, da bi Češka pomagala Franciji v slučaju pohoda proti Nemčiji z vojsko od pol milijona mož.

BOLGARIJA.

Bolgarska vlada, ki izhaja iz naroda in ne iz «porodice», kakor pri nas, je bila tako pametna, da se ni hotela zameriti 160 milijonom Rusov in je rajši zato z vso odločnostjo izgnala tistih 15.000, ki se sicer imenujejo carski Rusi, so pa po večini tuji in proti današnji veliki Rusiji nahujskani elementi. Razorožitev Wranglovcev je popolnoma izvedena, glavni zarotniki so pod ključem, večina rusko-carističnih oficirjev je pa izgnana. Postopanje Bolgarije proti Wranglovcem je odobrila mednarodna komisija in tako je carističnim zarotnikom prekrižan račun in načrt, ki bi imel tako strašne posledice za Evropo.

RUSIJA.

Rusija je sklenila z Italijo trgovsko pogodbo in dobi svobodno pristanišče v Trstu. Dogovor med Rusijo in Italijo vsebuje celo vrsto medsebojnih trgovskih in prometnih olajšav. Italija dobi v Rusiji popolno trgovsko in obrtno svobodo, ob Črnem morju pa svobodno pristanišče.

Osrednji izvrševalni odbor, ki v Rusiji odločuje v vseh državnih in političnih zadevah, je odločil, da ostane ruska vojska pri moči in stališču kot doslej, ker se v Evropi še vedno kujejo zarote in vojni naklepi proti ruskemu narodu. Francoski in maloantantni listi veliko pišejo o reorganizaciji rdeče ruske vojske. Deloma ima strah velike oči, deloma pa pariški, bukareški in tudi beograjski državniki nočejo uvideti, da je najprej na njih vrsta, odložiti orožje in potem šele Rusiji, ki se hoče samo braniti.

Pred konferenco v Haagu.

Predsedništvo genovske konference je v sporazumu z nizozemsko vlado razposlalo povabila na konferenco v Haagu. Francoski listi so se v zadnjem času začeli po našati, kako se je tudi Amerika zavzela za francosko stališče, iz ameriških vladnih krogov se je pa takoj razglasilo, da ni na tem niti pičice resnice. Kako tudi, saj se je Amerika baš radi francoske politike odtujila od Evrope. Amerika zahteva od Evrope v prvi vrsti politiko miru in razorožitev, temu je pa Francija vedno in posebej še sedaj nasprotna. Nemci pravijo, da so gospodarska vprašanja, ki se bodo razmotrivala v Haagu, tako važna, ves gospodarski položaj Evrope pa tako zamotan, da svet mora odločno nastopiti proti vojni politiki.

Naša zborovanja.

V Laporju priredi Slov. ljudska stranka na Binkoštni pondeljek, dne 5. junija po rani maši političen shod, na katerem bo poročal narodni poslanec Zebot. Vabimo somišljenike iz Laporja, Makol, Črešnjevca, Studenic, Poljčan in Sv. Jerneja, da se udeležijo tega zborovanja.

Zborovanje pri Sv. Juriju ob Ščavnici. K Sv. Juriju ob Ščavnici pride za binkoštno praznike mladino izobraževati in starejše utrjevati prof. Vesenjaka iz Maribora. Na Binkoštno nedeljo bo gospod prof. govoril šentjurskim Orlom in Orlicam, na Binkoštni pondeljek po rani službi božji pa bo zborovanje Kmetijske zveze, na katerem bo poročal o gospodarsko političnem položaju g. Vesenjaka.

Poslanec Davorin Krajnc zboruje na binkoštni pondeljek pri Sv. Joštu na Kozjaku.

Shod KZ v Smarju pri Jelšah. V Smarju se je vršil v nedeljo, dne 28. maja, sijajno obiskan shod Kmetijske zveze. Poročala sta poslanca Davorin Krajnc in urednik Smodej. Predsedoval je naš vrli somišljenik Vrečko iz Ponikve. Poslanec Krajnc je v svojem poljudnem in vsestransko zasnovanem poročilu obrazložil ljudstvu program in sedanjo taktiko Jugoslovanskega kluba. Vse skozi stvarna kritika delovanja poslancev SKS, ki se le prevečkrat prikazujejo ljudstvu v pavovem perju, se je poslancu Krajncu imenitno posrečila in je žel za svoja lepa izvajanja navdušeno pritrjevanje ljudstva. Urednik «Slovenca», g. Smodej, je v svojem govoru povdarril, da se SLS niti za pečenj ni oddaljila od svojega programa. Realna, avtonomistična politika je za slovenski narod danes edini izhod iz težavnega položaja. Demagoški politiki, ki ustvarjajo tik pred volitvami svoje strančice, ne bodo rešili slovenskega ljudstva in njegove neodvisnosti. Republika je samo geslo, s katerim si hočejo ti ljudje pridobiti naklonjenost volilcev. Govornik je izrazil svoje upanje, da ne bo slovensko ljudstvo nikdar nasedlo lažnjivim agitatorjem v voljnih kožuhih.

SLS ne uganja take demagogije ali sleparstva. Njen program je ljudski: izenačenje davkov, pobijanje korupcije, človeško postopanje z vojaštvom, zmanjšanje vojaštva itd. Ljudstvo bo v resnici svobodnejše zadihalo šele tedaj, ko bo samo upravljalo svoje zadeve. To je naša republika! Govornik je ob tej priliki ostro zavrnil dr. Novačanove laži v «Naši vasi». Med SLS in Radičem zija v gotovih pogledih, zlasti v socialnem, velik prepad in zato se naša stranka ne more podati z njim na eno bojišče. Govornikova izvajanja so zborovalci sprejeli z velikim oduševljenjem. Ob koncu zborovanja so bile resolucije, ki jih je predlagal g. Vrečko, soglasno sprejete. Tako je končal šmarski shod z velikim uspehom. SLS je v šmarskem okraju na zmagovitem pohodu!

Tedenske novice.

Volitve se bližajo! Čez eden ali dva mesca se bodo vršile volitve poslancev v mariborsko oblastno skupščino ali takozvani slovenskoštajerski deželni zbor v Mariboru. Za mariborsko oblast bo treba 52 deželnih poslancev. Na vsakih 10.000 prebivalcev namreč pride en poslanec. Zanimivo je, da so gospodje demokrati v Ljubljani pri deželni vladi izračunali, da dobi od teh 52 mandatov naša Slovenska ljudska stranka vsaj 31 poslancev. Računali so po izidu občinskih volitev. Tako so naši nasprotniki že sami obupali, da bi še kedaj pri nas ljudstvo šlo za njimi. Naj to naše volilce še bolj okrepi v zavesti, da je treba neumorno delati na to, da se bodo naši glasovi pri vseh bodočih volitvah podvojili. To je edina rešitev iz sedanjega slabega položaja, v katerega so nas zapeljali liberalci, socialni demokrati in samostojni.

Slovesnosti evharističnega kongresa v Rimu. Dne 24. maja t. l. je bil v Rimu slovesno odprt evharistični kongres. Otvoril ga je sv. Oče papež Pij XI. v krasnem govoru, ki je trajal pol ure. S krepkim glasom, ki so ga različno slišali vsi navzoči, je sv. Oče govoril o miru, ki ga svet ne more dati, ki ga pa more vrniti človeštvo le Oni, ki ga je prinesel na svet. Izmed Jugoslovancev se je kongresa udeležilo 15 Slovencev in 60 Hrvatov, nadškofa zagrebški in sarajevski, škofje senjski, šibeniški, djakovski ter križevački. Po vseh rimskih cerkvah so se vršile v nedeljo, dne 28. maja velike cerkvene slovesnosti. Za mladino je imel pontifikalno sv. mašo tržaški škof Bartolomasi. V največjem sijaju je pa bila popoldanska procesija, katere se je udeležilo nad 100.000 vernikov. Procesija je trajala celih 5 ur. Na čelu procesije je korakala mladina v belih oblekah, nadalje razna pevka društva, razne organizacije ter ogromno število duhovščine. Procesije so se tudi udeležili ministri, državni podtajnik in številni poslanci italijanske ljudske stranke. Na trgu pred Lateransko cerkvijo je tej tisočeri množici podelil papežev blagoslov kardinal Pompili.

Nova maša. Iz Zibike se nam poroča. V lanskem letu smo pri nas obhajali novo mašo, katero je daroval naš domačin č. g. Hajnšek. Tudi letos homo obhajali slično slavnost, kajti daroval bo prvo sv. mašo v prijazni romarski cerkvi na Tinski gori č. g. Otmar Smole iz reda sv. Frančiška. Slavnost nove sv. maše se že vrši dne 16. julija. Dal Bog, da bi se zrahljano zdravstveno stanje novomašnikov prav kmalu zboljšalo.

Sestanek duhovnikov in voditeljev tretjega reda. Pri zadnjem sestanku na velikončno sredo je bilo sklenjeno, da bo prihodnji sestanek v četrtek po Binkoštih, dne 8. junija. Ker bo isti dan kraljeva poroka, mnogo gospodov zaradi šolske službe božje v Mariboru priti ne more. Zategadelj se ta sestanek preloži na nedoločen čas. Kedaj da bo, se bo v «Straži» ali «Slov. Gospodarju» naznanilo. — P. Filip Benicij, ravnatelj III. reda.

«Slovenskim vojakom se godi dobro», tako sta telefonično poročala dne 22. maja 1922 poslanca Samostojne kmetijske stranke Stefan Dobnik in Ivan Majcen demokratskemu listu «Jutru». Narodni socialist Brandner pa je napisal dolgovezen članek za list «Jugoslavijo», v katerem zanika, da bi se s slovenskimi vojniki v srbskih garnizijah slabo postopalo. Šentjurski Dobnik, dolenski Majcen in ljubljanski Brandner so potovali v Kragujevac in so tam, kakor smo izvedeli, govorili s srbskimi oficirji, kaplarji in v njihovi navzočnosti z nekaterimi vojniki. Nesramna laž je, kar poročajo ti trije sladkomilci poslanci. Res pa je, da se z našimi fanti v Kragujevcu, Nišu, Pirotu, Sarajevu, Valjevu in drugih garnizijah postopa tako, da to postopanje mnogokrat ni vredno človeka. Laž je, kar pišeta Dobnik in Majcen: «da so naši fantje dobro preskrbljeni in da imajo redno in zadostno hrano». Namesto, da bi se ta dva, od vlade plačana in od vojnega ministra najeta samostojneža potegnili za trpeče naše fante, si drzneta javno po listih lagati, da se našim fantom dobro godi. Nadalje pišeta Dobnik in Majcen, da ravnanje z vojniki odgovarja predpisom in oni sami (vojaki) so s smehom in ogorčenjem zavrnilo obrekovalje, katero je prineslo klerikalno časopisje. Vojašnice so čiste, hrana enostavna, — toda tečna, vojniki tudi dobivajo zadostne porcije dobrega kruha. Tako poročajo samostojni poslanci po naročilu srbijskih oficirjev v slov. liste. Kaj pravite k temu vi, slovenski vojniki, kaj vi starši, ki dobivate žalostna poročila od svojih sinov? Vse to je dokaz, da so poslanci Samostojne kmetijske stranke res popolni izdajalci našega ljudstva! Da jih ni sram! In ti ljudje si še drznejše prihajajo na shode po slovenski zemlji! Namesto, da bi pomagali poslancem Slovenske ljudske stranke braniti naše sinove in bi zahtevali red in pravico v vojaštvu, pa poročajo take laži. Slovensko ljudstvo, naženi te hinavce, od srbijskega plačane agente.